

Sygn. akt V CZ 87/10

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący)
SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)
SSA Maria Szulc

w sprawie z powództwa A. B.

przeciwko T. B.

o ochronę dóbr osobistych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 19 stycznia 2011 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 26 lipca 2010 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 26 lipca 2010 r. wydanym na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powoda wniesioną w dniu 20 lipca 2010 r. od wyroku tego Sądu z dnia 23 marca 2010 r.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. III CZP 142/07 (OSNC 2008/11/122), mającą moc zasady prawnej, uzyskane przez powoda w dniu 13 stycznia 2001 r. przed Sądem Okręgowym zwolnienie od kosztów sądowych nie obejmuje postępowania kasacyjnego, a zatem jego pełnomocnik – adwokat wnosząc skargę kasacyjną powinien uiścić stosowną opłatę sądową. Sąd Apelacyjny wskazał, że wprawdzie art. 130² § 3 k.p.c. utracił moc z dniem 1 lipca 2009 r., jednak ma zastosowanie do wniesionej w sprawie skargi kasacyjnej, bowiem zgodnie z art. 8 ustawy nowelizacyjnej z dnia 5 grudnia 2008 r., przepisy tej ustawy stosuje się do postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie, a rozpoznawana sprawa została wszczęta przed dniem 1 lipca 2009 r.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powód, zarzucając błędną wykładnię art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 130² § 3 k.p.c. i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1571 – dalej: „ustawa nowelizacyjna”) oraz niezastosowanie art. 130 § 1 lub art. 130² § 1 i 2 k.p.c., wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 130² § 3 k.p.c. stanowiący, że sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty, między innymi skargę kasacyjną podlegającą opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia, wniesioną przez adwokata lub radcę prawnego, stracił moc z dniem 1 lipca 2009 r. w wyniku wejścia w życie przepisów ustawy nowelizacyjnej z dnia 5 grudnia 2008 r. Zgodnie z art. 8 ust.1 tej ustawy, stanowiącym przepis przejściowy, przepisy ustawy nowelizacyjnej stosuje się do

postępowań wszczętych po dniu jej wejścia w życie, co oznacza, że do postępowań wszczętych przed tą datą, stosuje się przepisy w brzmieniu sprzed nowelizacji.

Zasadniczym problemem, który wywoływał rozbieżności w orzecznictwie sądowym, było to, co należy rozumieć pod pojęciem „postępowanie wszczęte” przed wejściem w życie ustawy nowelizacyjnej, w szczególności, czy wniesienie skargi kasacyjnej, jako środka zaskarżenia prawomocnego orzeczenia (art. 398¹ § 1 k.p.c.), jest wszczęciem nowego postępowania, w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy nowelizacyjnej, czy też kontynuacją dotychczasowego postępowania, w którym zostało wydane zaskarżone prawomocne orzeczenie. Kwestię tę rozstrzygnął Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 15 czerwca 2010 r. II UZP 4/10 (Biul. SN 2010/6/18, LEX 5782430, której nadał moc zasady prawnej. Sąd Najwyższy odwołując się charakteru postępowania kasacyjnego, wszczynanego już po uprawomocnieniu się wyroku oraz do stanowiska zajętego w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 5 czerwca 2008 r. III CZP 142/07 stwierdził, że postępowanie wywołane wniesieniem skargi kasacyjnej jest postępowaniem nowym, odrębnym od postępowania toczącego się w sprawie, w której zapadło zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie sądu drugiej instancji, a zatem wniesienie skargi kasacyjnej stanowi wszczęcie nowego postępowania w rozumieniu art. 8 ust.1 ustawy nowelizacyjnej. Z tych względów do skargi kasacyjnej wniesionej po dniu 1 lipca 2009 r. nie ma zastosowania uchylony z tym dniem art. 130² § 3 k.p.c. Rozważając, w jaki sposób można usunąć niespójność regulacji prawnej, jaka powstała na skutek uchylenia art. 130² § 3 k.p.c. i pozostawienia bez zmian art.130² § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy uznał, że najwłaściwsze jest odpowiednie zastosowanie art. 130 § 1 k.p.c. i w konsekwencji stwierdził, że nieopłacona skarga kasacyjna złożona przez adwokata lub radcę prawnego po wejściu w życie ustawy nowelizacyjnej z dnia 5 grudnia 2008 r., podlega odrzuceniu w razie niewykonania zarządzenia wzywającego do opłacenia skargi (art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 130 § 1 k.p.c.).

Przenosząc powyższe zasady na grunt rozpoznawanej sprawy trzeba stwierdzić, że ponieważ, zgodnie z powołaną już dwukrotnie uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. III CZP 142/07, zwolnienie powoda od opłaty sądowej udzielone przez Sąd pierwszej instancji, nie obejmuje postępowania

kasacyjnego, powinien on uiścić opłatę sądową od skargi kasacyjnej w wysokości stosownej do zakresu zaskarżenia wyroku Sądu drugiej instancji (porównaj uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2009 r. III CZP 54/09, OSNC 2010/3/34), albo złożyć wniosek o zwolnienie od tej opłaty. Z uwagi na to, że skarga kasacyjna wniesiona w dniu 20 lipca 2010 r. przez adwokata nie została opłacona ani nie zawiera wniosku o zwolnienie od opłaty, przewodniczący powinien wezwać pełnomocnika powoda do opłacenia skargi kasacyjnej pod rygorem jej odrzucenia, stosując odpowiednio art. 130 § 1 k.p.c. Dopiero niewykonanie tego zarządzenia uzasadniałoby odrzucenie skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 130 § 1 k.p.c. Ponieważ skarga kasacyjna została odrzucona bez uprzedniego wezwania adwokata do uiszczenia stosownej opłaty, zażalenie na postanowienie o jej odrzuceniu należało uznać za uzasadnione, co prowadziło do uchylenia zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 398¹⁵ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.